

Cuprins

<i>La a doua ediție</i>	5
Partea I	
Ea	13
Partea a II-a	
Tu.....	83
Partea a III-a	
Eu	141

© 2011, Norman Manea

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsește penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4 ; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României :

MANEA, NORMAN

Captivi / Norman Manea. Ed. 2-a – Iași : Polirom, 2011

ISBN 978-973-46-2167-5

821.135.1-31

Printed in ROMANIA

Norman Manea

Captivi

roman

Ediția a II-a

POLIROM
2011

Întârziatul trebuia până la urmă pedepsit – să se oprească.

Va coborî dimineața, fiul pământului va alerga către orice adăpost unde să fie singur și liber. Dimineață oarecare, manechinul Mișa, iscoada mișcând cuvinte calme și cretine, bubuitul mașinilor de scris, rotirea ușii capitonate, zâmbetul lui Sebastian Caba. Urmăreai de la planșeta de alături fugarul pe care nu-l puteai opri.

Va întâlni ploaia, răstignit pe zidul cariat al unei clădiri ruinate, ca un Christ hippie, expus pictonilor și patrulelor, zâmbitor, fugea de așteptarea și fidelitatea și lumina ta, lacom de un gest violent și total, în care să spulbere realitatea, gănguritul dezacordat al supunerii și ipocriziei, complicitatea surdo-mută a suspectilor. Gata săucidă, în sfârșit, caricatura ei grotescă, culcușurile alintărilor senile.

Cameră de obiecte anapoda, clape de pian, galbene de urma degetelor boante, sfeșnice solemne, ca niște stâlpi de telegraf, borcane de gem lângă prosopul pătat de cremă de ghetă, lingurițe înecate de grăsimi. Mici vietăți stranii, cu cinci ochi și treisprezece aripi, secretau lichide galbene. Într-o astfel de celulă va încerca amintirile, trecutul fără întoarcere. Creioane cu vârf de marmeladă, ciorapi în colaci de zahăr, ace perforând filele cărților, partituri cu brațe lipicioase. Va trage din raft cotorul unei cărți și se va trezi între degete cu lama unui cuțit, va mișca scaunul și se vor prăbuși nasturi de lut, va căuta priza electrică și va suna deșteptătorul, mâna va fi înghițită

de praf și umerii se vor cocoșa sub lanțuri dantelate. Fugarul va zgudui pereții, să afle dacă ziua zadarnică nu e doar greșeală sau nălucire, dacă destinul i-a pregătit locul potrivit crimei și izbăvirii.

Îi știi povestea, îl vezi, îl prevezi, ești umbra care tânjește după logodnă.

Străinului de oameni și timp, absentului aruncat între cei patru sute de pereți ai celulei întâmplătoare, ca între patru sau patruzeci de vânturi mute, i se va refuza răspunsul rămas în urmă, la persoana a doua, perechea de care a fugit.

Dimineață de vară, scări vaste de marmoră, un ecran alb, prinzând orice tresărire de umbră. Undeva, un culoar întunecos, undeva, ferestre fragile roteau lumina, era undeva un perete de care se rezema fata din vis, ca altădată de coloana groasă și aspră de copac de la răsăritul câmpiei. Întâlnirea se anunța, în sfârșit, acolo, la capătul unor scări infinite, victima aștepta sfârșitul zilei de vară. În tunelul fără soare, mâna se crispase de pereți. Obrazul strălucea, nerăbdarea strălucea în ochii umezi. Dintr-odată, a fulgerat cămașa albastră. Foșnet familiar, surâs, ezitarea unei clipe. Parcă-și amintea ceva, s-a oprit, s-a apropiat.

— Nu vii cu mine după-masă la cinema?

Ai înțeles: nu mai era obișnuita rătăcire printre cărți și himere și întrebări fără răspuns, nu mai era cercul cafelei în care priveați fără curajul de a pronunța numele

așteptării în care continuați pribegia precaută. Ai strâns între degete biletul de cinematograf. Zâmbeai, liniștită, cum așteaptă aleșii zeilor împlinirea unei morți prevestite. Ar trebui pipăită sentința, ridiculizată, gonită ca o fantomă, ca o furtună mincinoasă, dar victima zâmbește, aliată fatalității. E frumoasa dintr-un basm și dintr-un vis viu și vizibil al cărui final va îngheța lectorii.

— Desigur. Voi veni.

Ai râs, ai glumit, ai trimis cuvinte, așa era jocul. Mâna stângă freca palma umedă pe zidul uleios. În dreapta, între degete tremurânde, se zbătea biletul de intrare pe ecranul poveștii. După-amiaza de vară a încremenit în lumini moderate. Ore suspendate, aerul de var. Camerele pluteau, cu ferestrele deschise, în nemișcarea zilei. Pe culoarul tăcut o vietate prelungă și subțire, cu chip alb și ochii măriți, luneca fără împotrivire, înghițită de vânturi subțiri și aromate.

Sala de așteptare din noul cinematograf era înaltă și lungă. Lume puțină. Din cauza arșiței, poate, din cauza titlului rusesc sau pentru că era un film despre război și în altă parte rulau la aceeași oră filme cu cavaleri romantici și femei frumoase sau erau grădini de dans sau meciuri de fotbal.

Cuvintele muriseră dimineața. Te-ai așezat mută, bucuroasă că nu ți se cer inițiative. În priviri a năvălit oglinda fântânii, ciutura răsturnată peste obrazul bălai al băiatului, mama răsând, voinică și proaspătă, răsfrânți o clipă împreună și spulberați de explozia apei care rupea imaginea sub fumul războiului. Micul Ivan traversa nopțile, în șopotul lin al râurilor cotropite, cu figura tot mai crâncenă, îmbătrânită. Tresăreai, fără să întorci privirea către vecin. Nu părea să reacționeze în nici un fel.

— În război tu erai copil, nu-i așa?

Cuvinte șoptite, ca un tremur. Nu a răspuns. În sală era lume puțină, întuneric, tăcere, dominau chipul bălai al băiatului și cai lungi și triști, pletoși, mâncând mere la malul mării. Bezna s-a risipit, audiența se ridica împăcată, gata de altă poveste.

Te-ai ridicat, tăceai, se însera. Ați trecut pe o lungă stradă pustie, cu clădiri înalte. Goneau mașini. Pașii sunau pe trotuar ca pe sticlă. Vitrinele se însuflețeau. În dreapta se deschidea strada lăturalnică. Te urma la o treaptă, la un pas. Ai deschis ușa apartamentului. Venea din spate, la un pas.

Ar fi trebuit să se audă rotirea ușii, cunoșteai perfect zgomotul, îl așteptai, l-ai auzit și totuși nu. Te-ai întors în prag, cu mâna pe comutator, a răsărit camera. Ușa era lipită de toc, rotită cu precauție, aproape închisă și totuși trasă doar până în dunga de lemn.

S-a așezat pe un scaun, tu pe pat, tăceai. În stânga ușii era patul lat, acoperit cu o cergă roșie. Peretele din fața ușii, dulapul. Un raft înalt și îngust de cărți. Masa mică, scaunul pe care el tăcea. Balconul. Ai rotit butonul radioului, ai renunțat. Te-ai ridicat, te-ai apropiat de scaun. Tăcea. S-a sprijinit o clipă în poala fustei. Ai trecut mâna printre nasturii cămășii albastre, unul câte unul. Ai stins lumina.

Prin rulourile de lemn veneau din stradă orizontale de lumină. Întunericul era fragmentat, penumbra obiectelor le trasa conturul. A rămas pe scaun fără nici o mișcare. Parcă te privea, parcă urmărea un gând al său. Te-ai depărtat către marginea patului, fără să-l privești. Ai rămas în picioare, lângă patul scund, acoperit. Ai

descheiat bluza ușoară, ai scos mâinile din ea, a căzut. Mâinile s-au încrucișat pe un lăntișor de fermoar. Fusta a lunecat pe parchet, deasupra bluzei albe, cu mâneci scurte. Ai coborât brațele ușoare, mătasea s-a încolăcit peste fusta albă. Din dreptul mijlocului ai rulat mâinile în jos, în lungul coapselor, peste șolduri mici, rotunde. Frunza Evei a plutit lângă mătase.

Pe scaun nu mișca nimeni. În cameră nu se auzea nici un zgomot. Tăcea, poate te privea. Ai rămas dreaptă, goală, în fața lui. Erai frumoasă. Sâni mici, plini și grei, cupe calde, lungi picioare fibroase. Pe chipul lunatec, ochii își măriseră negrul. Te-ai văzut, ai înțeles că ești frumoasă. L-ai privit, ai zâmbit timid, vinovată. Ai ridicat mâna, ai trecut-o prin păr. Ai lunecat degetele prin păr, ai dat părul pe spate, ai coborât mâna cu el, aveai părul în palma închisă, ai ridicat ușor din umeri – ce să-i faci? –, același zâmbet egal. Ai lăsat să cadă peruca peste mica grămadă de lucruri adunate sub tălpi.

Erai, acum, goală cu adevărat. Ai rămas astfel, dreaptă și tăcută. Părul rămas scurt, de recrut sau de ocaș adolescent și palid, marea imensitate a privirii. Corpul unui efeb subțire și ireal, cu sâni dulci și picioare încordate. Goală, întreagă, pregătită. Te-ai întins pe pat, crucificată sub un planșeu de var, apăsată de tăcerea egală și întreagă. Târziu, ceva-cineva a foșnit. Ai închis ochii de durerea auzului, se mișca cineva-ceva aproape și a durut insuportabil.

Cândva, a trecut palma peste ochii tăi, de mult închiși. Ai simțit alături pielea altui trup. O clipă de pace, de blândețe. Trupul s-a rostogolit, încleștându-se sălbatic, rupt din sine, o dată, încă o dată, flămând, furios. Noaptea de vară hohotea.

Degetele creșteau din trup străin, dibuind brațe, umeri, trupul se apropiase, înșurubându-se, brațele se curbau în mângâieri, picioarele trepidau. Răsufări fraterne și, dintr-odată, șocul cutremurase bărbatul, îngrozit de acest coșmar al blândeții, părăsit pe neașteptate, părăsind.

Din nou, greutatea tăcerii, planșeul suspendat. Trupul s-a răsucit, iarăși, mâna a lunecat pe umeri, obraz, pleoape, mâna străină urca spre pleoape umede și s-a oprit, tremurând, ca aripa unei păsări lovite. Trupul vecin tremura, se retrăgea, revenea. Mângâia coapsele, te căuta în ascunzișul torid. Fecioara cu păr de recrut sau de ocnaș adolescent avea umerii umezi, sâni plini de plânset.

Lacrimile au curs de la început și dinainte de început și tot timpul, din clipa când te-ai întins pe pat cu brațele desfăcute și au foșnit lucruri moi peste lucruri moi, deasupra pardoselii, la marginea patului, așteptai, cu pleoape închise și umede, mâna străină a strâns mâna ta stângă, apoi dreapta, iar au căzut lucruri, ai deschis ochii în planșeul alb, alături galopa noaptea de vară, cu lacrimi mari, ca niște boabe de ger și de grindină. Din lunecarea și spasmul trupurilor, din ruperea bruscă de umeri, de brațe, de sâni se împlinise sorocul. Plângeai, poate ai plâns tot timpul, de la început și dinainte, neauzită, nici când ai auzit, când trebuia să se audă clar, și parcă nu, închiderea ușii. Mișcarea hainelor, brațele scotocind hainele, cearceaful, trupul de alături, pași depărtați, nu, întâi te-a atins un deget, prinzându-ți degetul, strângându-l ușor, de rămas-bun. Pașii au mers către ușă, s-ar fi rotit ușa, cum știai că trebuia să se întâmple, să se audă semnalul închiderii. Zgomotul pierise pe drum, nici o